

TARKASTUSKERTOMUS 27.5.2009

KAUHAVA, (ALAHÄRMÄ), RINTAVAINIO
Pronssikautisen hautaröykkiöalueen tarkastus

Kaisa Lehtonen

MUSEOVIRASTO

TARKASTUSKERTOMUS 27.5.2009

Kauhava, (Alahärmä), Rintavainio 4010013

Pronssikautinen hautaröykkiöalue

Peruskartta: 2312 05 Ekola

Kohteen koordinaatit muinaisjäännösrekisterissä: p = 7033876, i = 3284769, z = 37-40

Tarkastuksen aihe: Kauhavan (ent. Alahärmän) Rintavainio -nimisellä muinaisjäännösalueella on kalliokiviaineeseen ottamiseen liittyvän kalliopinnan kuorinnan yhteydessä vahingoitettu muinaismuistolain (295/63) rauhoittamaa pronssikautista hautaröykkiötä. Museoviraston tutkija Taisto Karjalainen ilmoitti asiasta allekirjoittaneelle loppuvuodesta 2008. Karjalainen inventoi Alahärmän kiinteät muinaisjäännökset keväällä 2008, jolloin hän kohdetta tarkastaessaan löysi kolmesta tunnetusta hautaröykkiöstä vain yhden röykkiön. Museoviraston tutkija Kaisa Lehtonen ja Pohjanmaan museon maakunta-arkeologi Pentti Rislä tekivät paikalle tarkastuskäynnin 27.5.2009. Mukana tarkastuksessa oli Kauhavan kaupungin ympäristösihteeri Kari Hongisto.

Taustaa: Museovirasto sai kesäkuussa 2008 tiedoksi Länsi-Suomen ympäristökeskuksen 2.6.2008 päivätyn lausunnon kallion louhinnasta Alahärmän kunnan Heikkilän kylässä tilan RN:n 1:10 alueella (LSU-2008-L-415 (23)). Ympäristökeskuksen lausunnossa todettiin, että suunnitellun ottoalueen lähellä sijaitsee muinaishautoja, ja että Museovirastolta tulee pyytää hakemuksesta lausunto. Lehtonen tiedusteli asiaa Alahärmän kunnan ympäristösihteeri Pauli Hellalta sähköpostitse 12.6.2008, mutta sähköpostiin ei tuolloin vastattu.

Tutkija Taisto Karjalaisen ilmoituksen johdosta Lehtonen tiedusteli asiaa sähköpostitse joulukuussa 2008 Pauli Hellalta toistamiseen, ja sai Hellalta alla olevan vastauksen 17.12.2008:

Hannu Karkaukselle on myönnetty lupa kalliokiviaineeseen ottamiseen tilalle Rintavainio 1:10 keväällä 2008. Ympäristösihteeri on käynyt paikan päällä 5.4.2008 hakijan Hannu Karkauksen kanssa tarkastamassa suunnitelman mukaisen ottoalueen. Tarkastuksessa todettiin alueella olevat muinaishaudat. Hakijalle ilmoitettiin, että muinaishaudat alueineen on jätettävä koskemattomaan tilaan. Ottoa ei uloteta liitekarttaanne merkityn tien etelä- ja länsi puolelle. Lupapäätöksen lupamääräyksissä todetaan, että "Kallion louhinta on suoritettava siten, että alueen muinaishaudat puustoineen säilyvät koskemattomina. Tarvittaessa on tehtävä riittävät suojaukset." Muinaishautojen kohdassa menevän tien pohjoispuolelta on suoritettu 1800 ja 1900 lukujen vaihteessa perustuskivien louhintaa, joten se ei enää ole ollut alkuperäisessä tilassa.

Koska oli oletettavaa, että alueella oli vahingoitettu muinaismuistolain rauhoittamaa kiinteää muinaisjäännöstä, Museovirasto edellytti 19.12.2008 päivätyssä kirjeessään (474/304/2008) Alahärmän kunnalta kirjallista selvitystä tapahtuneesta. Toistaiseksi (22.6.2009 mennessä) selvitystä ei ole toimitettu Museovirastolle.

Kohde: Museoviraston muinaisjäännösrekisterissä kohteen tunnus on 4010013. Paikalla on vuoden 1967 inventoinnissa kartoitettu kolme pronssikaudentyypistä matalaa hautaröykkiötä, joista kaksi on muodoltaan pitkänomaista. Näistä toisen röykkiön pituus on noin 24 metriä ja toisen 10 metriä. Kolmas, nyt tuhoutuneeksi havaittu röykkiö, on ollut halkaisijaltaan noin 5 metriä. Röykkiöt sijaitsevat Lapuanjoen länsipuolella, kapealla Alahärmään kuuluvalla ulkopalstalla, metsäisellä kalliolla Järvinevan kaakkoispuolella. Röykkiö b on sijainnut noin 60 metriä röykkiö a:sta pohjoiseen, ja röykkiö c noin 100 metriä röykkiö b:stä koilliseen.

Havainnot 27.5.2009: Tarkastuksessa voitiin havaita, että kallion päältä, laajalta alueelta oli maa-aines kuorittu kokonaan pois (kuva 1). Röykkiöiden koillispuolella on jo joskus aiemmin tehty kallionlouhintaa, ja ilmeisesti tästä johtuen louhintapaikan eteen on muodostunut pieni lampi

(kuva 2). Lisäksi vanhan louhinta-alueen eteen on rakennettu laaja kenttä, ilmeisesti jonkinlainen kääntymis-/lastauspaikka(?).

Tarkastuksessa alueelta löytyi kaksi säilynyttä hautaröykkiötä: muinaisjäännösrekisterissä olevat röykkiöt a ja c (liitekartta, kuvat 3 ja 4). Röykkiö b on sijainnut kuoritulla alueella, röykkiöiden a ja c välissä, mutta siitä ei voitu havaita enää mitään merkkejä. Röykkiö b on maa-aineksen kuorinnan yhteydessä kokonaan tuhoutunut.

Vaasassa 22.6.2009

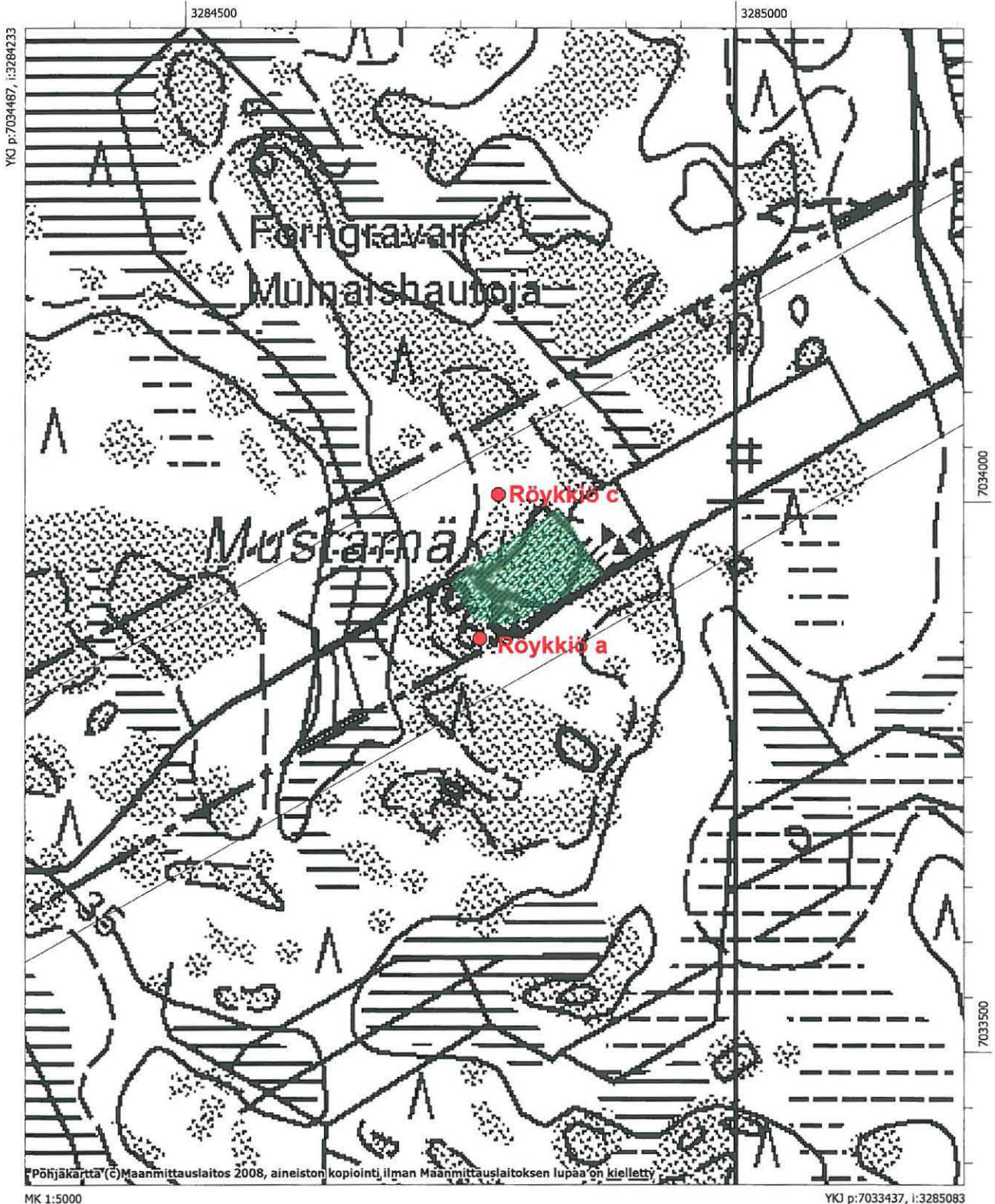

Kaisa Lehtonen
tutkija

KAUHAVA, (ALAHÄRMÄ), RINTAVAINIO

Ote peruskartasta 231205 Ekola
MK 1:5000

Röykkiöt on merkitty karttaan punaisilla palloilla, kuoritun alueen likimääräiset rajat vihreällä vinoviivoituksella.

KERTOMUKSEEN LIITTYVÄT VALOKUVAT:

Kuva 1. Maa-aineksesta kuorittua kallion pintaa. Röykkiö a sijaitsee metsikössä, kuvan oikeassa laidassa. Röykkiö b on sijainnut kuoritulla alueella.

Kuva 2. Vanhaa kallionlouhinta-aluetta, jonka eteen on muodostunut lampi. Kuvassa maakunta-arkeologi Pentti Rislä. Röykkiöt ja suunniteltu ottoalue sijaitsevat vanhan ottoalueen lounaispuolella, kuvasta katsottuna Rislan oikealla puolella.

Kuva 3. Säilynyt röykkiö a, jonka pituus on noin 24 metriä. Röykkiö sijaitsee suunnitellun ottoalueen lounaispuolella.

Kuva 4. Säilynyt röykkiö c, joka sijaitsee röykkiöstä a noin 132 metriä koilliseen. Kuvassa Pentti Rislä ja ympäristösihteeri Kari Hongisto.